

โครงการส่งเสริมการบริโภคและใช้วัตถุดิบสินค้า Q

ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒

หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มียุทธศาสตร์ความปลอดภัยด้านอาหารเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรและอาหารทั้งที่ส่งออกและบริโภคภายในประเทศของประเทศไทยให้มีมาตรฐานและความปลอดภัย สอดคล้องกับข้อกำหนดขององค์การระหว่างประเทศโดยมีการบูรณาการงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด และมีนโยบายพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคและมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรโดยการพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งมีกิจกรรมการสร้างแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานอาหารปลอดภัย

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ได้สนับสนุนโครงการตรวจรับรองแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานอาหารปลอดภัย ระดับจังหวัดของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามแผนแม่บทชุมชนระดับจังหวัด ภายใต้โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ตามยุทธศาสตร์ความปลอดภัยด้านอาหาร โดยร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดในกิจกรรมการสร้างแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานอาหารปลอดภัย เพื่อดำเนินการตรวจประเมินและให้การรับรองแผงร้านค้าในตลาดสดและซูเปอร์มาร์เก็ตที่จำหน่ายสินค้าเกษตรและอาหารที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้สัญลักษณ์ Q ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยเป็นการดำเนินการเพื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ผู้บริโภคได้รู้จักสินค้า Q และหาซื้อสินค้า Q ได้อย่างสะดวก ส่งผลให้สินค้า Q เป็นที่รู้จักและเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น ทั้งนี้แหล่งผลิตและแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานอาหารปลอดภัยภายใต้สัญลักษณ์ Q ยังถือเป็นหัวใจสำคัญเนื่องจากเชื่อมโยงทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยดีขึ้น

โดยในปี ๒๕๕๖ - ๒๕๖๑ ได้ดำเนินการร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด จำนวน ๕๒ จังหวัด ๖๑ จังหวัด ๖๙ จังหวัด ๕๕ จังหวัด ๖๒ จังหวัด และ ๖๒ จังหวัด ตามลำดับ ดังนั้น ในปี ๒๕๖๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังคงมุ่งเน้นให้มีการบูรณาการร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดในโครงการส่งเสริมการบริโภคและใช้วัตถุดิบสินค้า Q ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความปลอดภัยอาหารในการส่งเสริมและเชื่อมโยงทั้งแหล่งผลิตและแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานปลอดภัย จึงได้จัดสรรงบประมาณโครงการส่งเสริมการบริโภคและใช้วัตถุดิบสินค้า Q ให้กับ มกอช. ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมสถานที่จำหน่ายสินค้า Q ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับของผู้บริโภค
๒. เพื่อส่งเสริมแหล่งผลิตสินค้า Q ในพื้นที่ ให้มีศักยภาพในการเข้าสู่ช่องทางจำหน่ายต่างๆ
๓. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคเข้าถึงสถานที่จำหน่ายและแหล่งผลิตสินค้า Q

๓.วิธีดำเนินงาน โดยการโอนงบประมาณให้กับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เพื่อ

๑. ศึกษา สำรวจ และวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตและสถานที่จำหน่ายสินค้า Q ในพื้นที่

๒. การสนับสนุนให้เกิดช่องทางจำหน่ายสินค้า Q และสินค้าที่ปลอดภัยอื่นๆ ตามรูปแบบที่เหมาะสมในพื้นที่ เช่น ตลาดสด ตลาดเกษตรกร และตลาดนัดเกษตรกร เป็นต้น

๓. การตรวจประเมินและให้การรับรองแผงสินค้า Q ในสถานที่จำหน่ายสินค้า Q ประเภทตลาดสด หรือตลาดที่มีศักยภาพหรือมีความพร้อม

๔. การสนับสนุนปัจจัยและอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับแหล่งผลิตและสถานที่จำหน่ายสินค้า Q และสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์

๕. การประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคทราบถึงแหล่งผลิตและสถานที่จำหน่ายสินค้า Q ในพื้นที่ผ่านสื่อต่างๆ

๖. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่รับผิดชอบกำกับดูแลการใช้งบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพ และรายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะให้ มกอช. ทราบ

๔.พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ในจังหวัดที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๖๘ จังหวัด

๕.หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด (ตามข้อ ๔) และ

กองรับรองมาตรฐาน สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

๖.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑.ผลผลิต (Output)

๑) ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสถานที่จำหน่ายสินค้า Q ในพื้นที่

๒) เกษตรกรที่ผลิตตามมาตรฐาน มกอช. และสินค้าได้รับเครื่องหมาย Q มีช่องทางการจำหน่ายในพื้นที่

๒.ผลลัพธ์ (Outcome)

๑) สินค้า Q ได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคในพื้นที่

๒) สร้างภาพลักษณ์ให้แก่สินค้า Q ให้มีความน่าเชื่อถือและความยั่งยืน

๓.ผลกระทบ(Impact)

๑) เกิดความเชื่อมโยงของแหล่งผลิตและสถานที่จำหน่ายสินค้า Q

๒) ผู้บริโภคในพื้นที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนสินค้าและผลิตผล Q ในพื้นที่

๓) เกิดการขยายตัวของเกษตรกรที่เข้าสู่การผลิตตามมาตรฐาน มกอช. และสินค้าได้รับเครื่องหมาย Q เพิ่มขึ้น

คู่มือ โครงการส่งเสริมการบริโภคและใช้วัตถุดิบสินค้า Q

ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒

หลักการและเหตุผล

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มียุทธศาสตร์ความปลอดภัยด้านอาหารเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรและอาหารทั้งที่ส่งออกและบริโภคภายในประเทศของไทยให้มีมาตรฐานและความปลอดภัยสอดคล้องกับข้อกำหนดขององค์การระหว่างประเทศโดยมีการบูรณาการงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด และมีนโยบายพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคและมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรโดยการพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งมีกิจกรรมการสร้างแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานอาหารปลอดภัย

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ได้สนับสนุนโครงการตรวจรับรองแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานอาหารปลอดภัย ระดับจังหวัดของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามแผนแม่บทชุมชนระดับจังหวัด ภายใต้โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ตามยุทธศาสตร์ความปลอดภัยด้านอาหาร โดยร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดในกิจกรรมการสร้างแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานอาหารปลอดภัย เพื่อดำเนินการตรวจประเมินและให้การรับรองแผงร้านค้าในตลาดสดและซูเปอร์มาร์เก็ตที่จำหน่ายสินค้าเกษตรและอาหารที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ภายใต้สัญลักษณ์ Q ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยเป็นการดำเนินการเพื่อประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ผู้บริโภคได้รู้จักสินค้า Q และหาซื้อสินค้า Q ได้อย่างสะดวก ส่งผลให้สินค้า Q เป็นที่รู้จักและเป็นที่ต้องการของตลาดมากขึ้น ทั้งนี้แหล่งผลิตและแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานอาหารปลอดภัยภายใต้สัญลักษณ์ Q ยังถือเป็นหัวใจสำคัญเนื่องจากเชื่อมโยงทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทยดีขึ้น

โดยในปี ๒๕๕๖ – ๒๕๖๑ ได้ดำเนินการร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด จำนวน ๕๒ จังหวัด ๖๑ จังหวัด ๖๙ จังหวัด ๕๕ จังหวัด ๖๒ จังหวัด และ ๖๒ จังหวัด ตามลำดับ ดังนั้น ในปี ๒๕๖๒ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังคงมุ่งเน้นให้มีการบูรณาการร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ในโครงการส่งเสริมการบริโภคและใช้วัตถุดิบสินค้า Q ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ความปลอดภัยอาหารในการส่งเสริมและเชื่อมโยงทั้งแหล่งผลิตและแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรคุณภาพมาตรฐานปลอดภัย จึงได้จัดสรรงบประมาณโครงการส่งเสริมการบริโภคและใช้วัตถุดิบสินค้า Q ให้กับ มกอช. ดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง ต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมสถานที่จำหน่ายสินค้า Q ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับของผู้บริโภค
๒. เพื่อส่งเสริมแหล่งผลิตสินค้า Q ในพื้นที่ให้มีศักยภาพในการเข้าสู่ช่องทางจำหน่ายต่างๆ
๓. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคเข้าถึงสถานที่จำหน่ายและแหล่งผลิตสินค้า Q

กิจกรรมหลักของโครงการส่งเสริมการบริโภคและใช้วัตถุดิบสินค้า Q

(สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดและคณะทำงานตามโครงการส่งเสริมการบริโภคและใช้วัตถุดิบสินค้า Q เป็นผู้ดำเนินการ) มีทั้งหมด ๒ กิจกรรม ประกอบด้วย

๑. กิจกรรม การตรวจประเมินและให้การรับรองสถานที่จำหน่ายสินค้า Q ประเภทแผงในตลาดสด/ร้านค้าหน้าฟาร์ม/อื่นๆ
๒. กิจกรรม การส่งเสริมสถานที่จำหน่ายสินค้า และการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สินค้า Q เป็นที่รู้จักมากขึ้น

กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรม การตรวจประเมินและให้การรับรองสถานที่จำหน่ายสินค้า Q ประเภทแผงในตลาดสด/ร้านค้าหน้าฟาร์ม/อื่นๆ

ตรวจประเมินตามขั้นตอนและวิธีการในหลักเกณฑ์การตรวจรับรองสถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรและอาหารคุณภาพภายใต้เครื่องหมาย Q ที่แนบท้ายคู่มือฯ ฉบับนี้ ตามรอบของการตรวจประเมิน ทั้งการตรวจประเมินให้การรับรองรายใหม่ การตรวจติดตาม และการตรวจประเมินเพื่อต่ออายุการรับรอง โดยดำเนินการตามรายละเอียด ดังนี้

๑.๑ กิจกรรม การตรวจประเมินสถานที่จำหน่ายสินค้า Q (รายใหม่)

เป้าหมาย มีการออกสำรวจในพื้นที่ เพื่อหาร้าน อย่างน้อย ๑ ครั้ง

มีสถานที่จำหน่ายสินค้า Q ที่ได้รับการรับรอง อย่างน้อย ๑ แผง/ร้าน

วิธีดำเนินการ

- ๑) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดออกสำรวจในพื้นที่ของจังหวัด เพื่อหาสถานที่จำหน่ายสินค้า Q
- ๒) คณะผู้ตรวจประเมินดำเนินการตรวจประเมินร้านใหม่ ตามวิธีการตรวจที่ระบุในหลักเกณฑ์การตรวจรับรองสถานที่จำหน่ายสินค้าเกษตรและอาหารคุณภาพภายใต้เครื่องหมาย Q ที่แนบท้ายคู่มือฯ ฉบับนี้
- ๓) คณะผู้ตัดสินพิจารณาให้การรับรอง โดยพิจารณาจากรายละเอียดที่คณะผู้ตรวจประเมินรายงานผลการตรวจประเมินตามหลักฐานที่รวบรวมเสนอ
- ๔) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจัดทำป้ายรับรอง ตามรูปแบบที่ มกอช. กำหนด (ในหลักเกณฑ์ฯ แนบท้ายคู่มือฯ หรือสามารถ download รูปแบบจากเว็บไซต์ http://www.acfs.go.th/qmark/qmark_promote.php)
- ๕) ส่งผลการรับรองให้ มกอช. ตามแบบฟอร์ม เพื่อจัดทำฐานข้อมูล (ในหลักเกณฑ์ฯ แนบท้ายคู่มือฯ หรือสามารถ download รูปแบบจากเว็บไซต์ http://www.acfs.go.th/qmark/qmark_promote.php)

๑.๒ กิจกรรม การตรวจประเมินติดตามสถานที่จำหน่ายสินค้า Q (รายที่ได้รับการรับรองไปแล้ว ซึ่งมีการตรวจติดตามปีละ ๑ ครั้ง)

เป้าหมาย ตรวจติดตามร้านที่ได้รับการรับรองทั้งหมด พร้อมทั้งออกป้ายรับรอง (ถ้ามีการเปลี่ยนแปลง)

วิธีดำเนินการ

- ๑) คณะผู้ตรวจประเมินดำเนินการตรวจติดตามร้านที่ได้รับการรับรองทั้งหมดที่จังหวัดให้การรับรองไปในปีที่ผ่านมา
- ๒) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดหรือคณะผู้ตัดสินพิจารณารายละเอียดจากการตรวจติดตาม เพื่อพิจารณาคงสถานะการรับรองให้แก่ร้านค้า
- ๓) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจัดทำป้ายรับรอง (กรณีมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลในป้าย) ตามรูปแบบในหลักเกณฑ์ฯ แนบท้ายคู่มือฯ
- ๔) ส่งผลการดำเนินงานให้ มกอช. เพื่อปรับข้อมูลในฐานข้อมูล ตามแบบฟอร์มในหลักเกณฑ์ฯ แนบท้ายคู่มือฯ

๑.๓ กิจกรรม การตรวจประเมินเพื่อต่ออายุการรับรองสถานที่จำหน่ายสินค้า Q (รายได้จากการรับรองไปแล้ว ป้ายรับรองมีอายุ ๓ ปี)

เป้าหมาย ตรวจประเมินร้านที่ได้รับการรับรองและป้ายจะหมดอายุ พร้อมทั้งออกป้ายรับรอง

วิธีดำเนินการ

- ๑) คณะผู้ตรวจประเมินดำเนินการตรวจประเมินเพื่อต่ออายุร้านที่ป้ายรับรองจะหมดอายุการรับรอง
- ๒) คณะผู้ตัดสินใจพิจารณาต่ออายุการรับรอง โดยพิจารณาจากผลการตรวจประเมินที่นำเสนอ
- ๓) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจัดทำป้ายรับรอง ตามรูปแบบในหลักเกณฑ์ฯ แนบท้ายคู่มือฯ
- ๔) ส่งผลการรับรองให้ มกอช. เพื่อจัดทำฐานข้อมูล ตามแบบฟอร์มในหลักเกณฑ์ฯ แนบท้ายคู่มือฯ

กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรม การส่งเสริมสถานที่จำหน่ายสินค้า และการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สินค้า Q เป็นที่รู้จักมากขึ้น

๒.๑ การส่งเสริมสถานที่จำหน่ายสินค้าที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาให้เป็นสถานที่จำหน่ายสินค้า Q ได้ และการส่งเสริมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

เป้าหมาย ส่งเสริมสถานที่จำหน่ายสินค้าที่มีศักยภาพหรือส่งเสริมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย ๑ แห่ง

วิธีดำเนินการ

- ๑) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสำรวจในพื้นที่จังหวัด เพื่อหาสถานที่จำหน่ายสินค้าที่มีศักยภาพหรือเพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการส่งเสริมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ตลาดนัดเกษตรกร (Farmer Market) กลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตที่ผลิตผลผลิตที่ปลอดภัย ตลาดสด เป็นต้น
- ๒) ประชุมวางแผนการส่งเสริมในพื้นที่
- ๓) ดำเนินการส่งเสริมตามแผนที่วางไว้
- ๔) ส่งสรุปรายละเอียดการส่งเสริมให้ มกอช. เพื่อรวบรวมข้อมูล

๒.๒ การประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภครู้จักสินค้า Q หรือเข้าถึงสถานที่จำหน่าย/แหล่งผลิตสินค้า Q

เป้าหมาย ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์อย่างน้อย ๑ รายการ

วิธีดำเนินการ

- ๑) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจัดทำแนวทางการประชาสัมพันธ์
- ๒) ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภครู้จักสินค้า Q หรือเข้าถึงสถานที่จำหน่าย/แหล่งผลิตสินค้า Q เช่น การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ เป็นต้น
- ๓) ส่งสรุปรายละเอียดการประชาสัมพันธ์ให้ มกอช. เพื่อรวบรวมข้อมูล